

12.2.2024

YHTEENVETO PERINNEBIOTOOPPI-INVENTOINNISTA 2021 & HOITOSUUNNITELMA 2023

Kohde Leikkimäki

Pinta-ala 0,39 ha

Kohteen yleiskuvaus

Leikkimäki-niminen perinnebiotooppikohde sijaitsee Kokemäen Paistilassa. Se kattaa keskellä viljelyaukeaa sijaitsevat kalliokumpareet, jotka muodostavat Leikkimäki -nimisen muinaisjään-nösryhmän. Kumpareet näkyvät melko hyvin lähellä kulkevalle pyörä- ja autotielle. Kohde on jaettu kahdeksi osa-alueeksi.

▪ Osa-alue 1: alue on lähes puuton, lukuun ottamatta kahta katajaa, terttuseljapensastoja sekä lehtipuuvesaikkaa. Aluskasvillisuutta hallitsee korkea nurmipuntarpääkasvusto, jonka seassa kasvaa koiranputkea, mutta myös vähän mm. ketoneilikkaa ja sikoangervon lehtiä. Kumpareen kaakkoiskulmaan sijoittuu kooltaan hieman suurempi, näyttävä ketoalue, jossa yleisiä lajeja ovat keltamaksaruoho, keltamatarata ja ahosuolaheinä. Ketolaikkuja löytyy myös länsireunalta, jossa kasvillisuutta hallitsevat samat lajit kuin kaakkoiskulman ketoa. Kumpareella on myös muutamia kiviä, joiden ympärillä kasvaa ketolajistoa, kuten keltamatarata, ahopukkinjuurta ja ketoneilikkaa. Pohjois-koillisreunoilta on poistettu nuoria lehtipuita, jotka ovat alkaneet veso-maan.

▪ Osa-alue 2: kumpareella kasvaa pääasiassa korkeakasvuista nurmipuntarpää- ja koiranput-kivaltaista kasvillisuutta, jonka seassa on vähän ketokasveja. Lounaisreunaan sijoittuu kasvil-lisuudeltaan erittäin näyttävä ketolaikku. Yleisimpiä lajeja kedolla ovat keltamaksaruoho, kel-tamatarata ja mäkitervakko. Alueelta on raivattu nuoria lehtipuita, jotka vesovat voimakkaasti. Alueen yllä kulkee sähkölinja. Pohjoispäässä on kivi-röykkiöitä.

Huomionarvoisista lajeista alueelta löytyy pölkky-ruohoa*, nuokkukohokkia*, aholinikkiä*, ketoneilikkaa (silmälläpidettävä NT)*, keltamatarata (vaarantunut VU)*, sikoangervoa* ja mäkipirvilää* (*Laji havaittu vuonna 2023). Leikkimäellä on 1980-luvulla havaittu myös mäkipauraa.

Arvoluokka: (M-) maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi

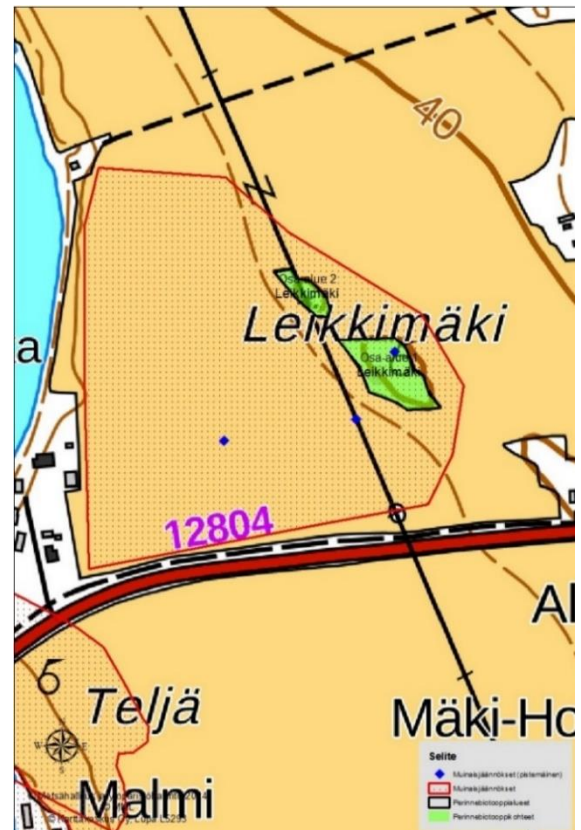
Perustelut (+ arvoa nostavat tekijät, - arvoa heikentävät tekijät)

+: muinaisjäänös, alue historiallisesti tärkeä, maisema-arvo, huomionarvoiset ja uhanalaiset lajit, harvinaiset kasvillisuustyytit

-: lajisto pääosin yksipuolista, ei hoidossa, pienialaisuus

Kartta 1. Kohderajaus perinnebiotooppikohde

Leikkimäki (osa-alueet 1–2, vihreä rajaus). Punainen rajaus; muinaisjäänös-aluearajaus, sininen vinonelli: muinaisjäänös (pistemäinen).

12.2.2024

Vanha maankäyttö ja hoitohistoria

Leikkimäellä sijaitsee rautakautinen polttokalmisto, kuppikallio ja kaksi kuppikiveä (tunnus: 271010014, nimi: Leikkimäki, tyyppi: hautapaikat, kultti- ja tarinapaikat, ajoitus: rautakautinen). Alue on myös osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöstä Pyhän Henrikin saarnahuone ja sen historiallinen ympäristö (RKY) Leikkimäki on ollut aikoinaan kylän nuorten suosittu kokoontumispaikka ja mäellä on poltettu helavalkeita. Noin puolen kilometrin säteellä alueesta sijaitsee mm. ruumiin pesukivi, Pyhän Henrikin kappeli ja Kylä-Köönikänmäki, jossa on merkittäviä muinaisjäännöksiä. Leikkimäki on ollut museoviraston hoitokohde vuodesta 1900-luvun lopulta vuoteen 2008 asti. (Lähde: <https://www.kyppi.fi/palveluikuna/portti/read/asp/default.aspx>)

Tehdyt selvitykset ja inventoinnit

- Kokemäen Ylistaron kylän Leikkimäen rautakautisen kalmiston kasvijäänteet, Karhunhammas 11.Turku 1987: Terttu Lempiäinen
- Muinaismuistoalueen kasvillisuus selvitys (13.6 & 29.7.1998): Aimo Nummi
- Valtakunnallinen perinnemaisemainventointi 2021: Hanna Tuominen (Ahlman Group Oy) (arvoluokka M-)
- Hoitosuunnittelu-maastokäynti & inventointitietojen päivitys (23.8.2023); Hanna Hakamäki, Charlotta Berlin & Risto Vilen, VARELY

Perinnemaisematyypit

Osa-alue 1:

Kuvio: 198 tuore heinäniitty

Valtalajisto: nurmipuntarpää, koiranputki, siankärsämö, niittyjuola, paikoin myös keltamatarata

Kuviot: 199, 275 & 276 karu kallioketo, laikkuina myös karua pienruohoketoa

Valtalajisto: keltamatarata, ahosuolaheinä, niittysuolaheinä, keltamaksaruoho, isomaksaruoho, lampaannata, hopeahanhikki, ahopukinjuuri, pelto-orvokki

Osa-alue 2:

Kuvio: 200 tuore heinäniitty

Valtalajisto: nurmipuntarpää, koiranputki, keltamaksaruoho

Kuvio 277: karu kallioketo, laikkuina myös karua pienruohoketoa

Valtalajisto: keltamaksaruoho, hopeahanhikki, mäkitervakko, lampaannata, keltamatarata

Nykyisen hoidon kuvaus ja kommentit

Alue on ollut Museoviraston hoitokohde vuoteen 2008 asti, jonka jälkeen aluetta maanomistaja on itse omien resurssiensa puitteissa hoitanut aluetta. Alueelta on esim. poistettu nuoria lehtipuita, jotka vesovat nyt voimakkaasti. Perinnebiotooppiarvo on taantunut niittyjen umpeenkasvun sekä tulokaslajien myötä, mutta luonnonarvot ovat palautettavissa hyvin suunnitellun hoidon avulla.

12.2.2024

Hoidosuositukset

Leikkimäki on paitsi luonnonarvoiltaan, myös kulttuurihistorialtaan merkittävää aluetta. Muinaisjäännökset tulee huomioida perinnebiotooppien hoidon suunnittelussa ja parhaimmillaan alueen hoitotyöt (niitto ja raivaukset) edesauttavat myös muinaisjäännösten säilymistä. Heinittymisen, rehevöitymisen ja umpeenkasvun pysäyttäminen suositellaan toteutettavaksi säännöllisellä niitolla, niittojätteen poistolla sekä puuston ja pensaston raivauksilla. Laidunnettavaksi kohde on kooltaan liian pieni ja laidunnuksen kannalta myös vaikeassa paikassa viljelysten keskellä.

Vaikka ketokasvillisuus onkin kärsinyt heinittymisestä, niin heinien seassa sinnittelee yhä keto- ja niittykasvillisuutta. Lisäksi alueen umpeenkasvu tulisi pysäyttää raivauksin: lehtipuuvesakon poisto, vadelmapensaston ja terttuseljan sekä isotuomipihlajien poistoa. Vadelma ei ole vielä laajalle levinnyt, mutta vesakko on jo laajemmalla alalla.

Alueella on hyvä tehdä tiheämpien nuorempaa puustoa kasvavien kohtien raivausta.

Niittojäte, oksat ja muu raivausjäte tulee kerätä ja kuljettaa alueelta pois.

Kohteella esiintyy vieraslajeista terttuseljaa ja isotuomipihlajaa. Vieraslajeja tulee torjua raivausten, joskin terttuselja on ilmeisesti Leikkimäellä vanhaa perua (Terttu Lempiäinen 1987), mutta myös sen leviämistä on hyvä hillitä.

Hoidosuositukset kuviokohtaisesti (ks. Liite 3)

Osa-alue 1:

Kuviot 198, 199, 275 & 276: tavoitetila: matalakasvuinen ja monilajinen niitty/keto, hoito: niitto- ja raivaushoidon aloittaminen.

Osa-alue 2:

Kuviot 200 & 277: tavoitetila: matalakasvuinen ja monilajinen niitty/keto, hoito: niitto- ja raivaushoidon aloittaminen.

Hoidon kiireellisyys

Niitto ja raivaukset tulisi aloittaa 5 vuoden kuluessa.

Lisätietoja

Hanna Hakamäki, p. 0295 023 061

Charlotta Berlin, p. 029 502 2029

Liina Salonen. p. 0295 022 174

etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Varsinais-Suomen ELY- keskus PL 236, 20101 Turku

12.2.2024

Kuvia kohteelta (Hanna Tuominen & Hanna Hakamäki)

Osa-alue 1.

Kuvio 276, karu kallioketo (osin heinittynyt).

Kuvio 198, tuore heinäniitty.

Kuvio 199, karua kallioketoa (pienruohoketo-laikkuja)

Osa-alue 2.

Kuvio 200, tuoretta heinäniittyä.

Kuvio 277, ketoa.

12.2.2024

Kuviot 200& 277, tuoretta niittyä ja ketoa.

Kuvio 277, kallioketo ja kuppikallio.

Perinnebiotooppien arvoluokitus

PT: puutteellisesti tunnettu

E: ei perinnemaisema-arvoa

U: uusympäristö

K: kunnostuskelpoinen perinnebiotooppi

P-: paikallisesti arvokas perinnebiotooppi (lähellä kunnostuskelpoista)

P: paikallisesti arvokas perinnebiotooppi

P+: paikallisesti arvokas perinnebiotooppi (lähellä maakunnallisesti arvokasta)

P* paikallisesti arvokas perinnebiotooppi (ei tarkemmin määritetty)

M-: maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi (lähellä paikallisesti arvokasta)

M: maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi

M+: maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi (lähellä valtakunnallisesti arvokasta)

M*: maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi (ei tarkemmin määritetty)

V: Valtakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi

12.2.2024

Liitteet

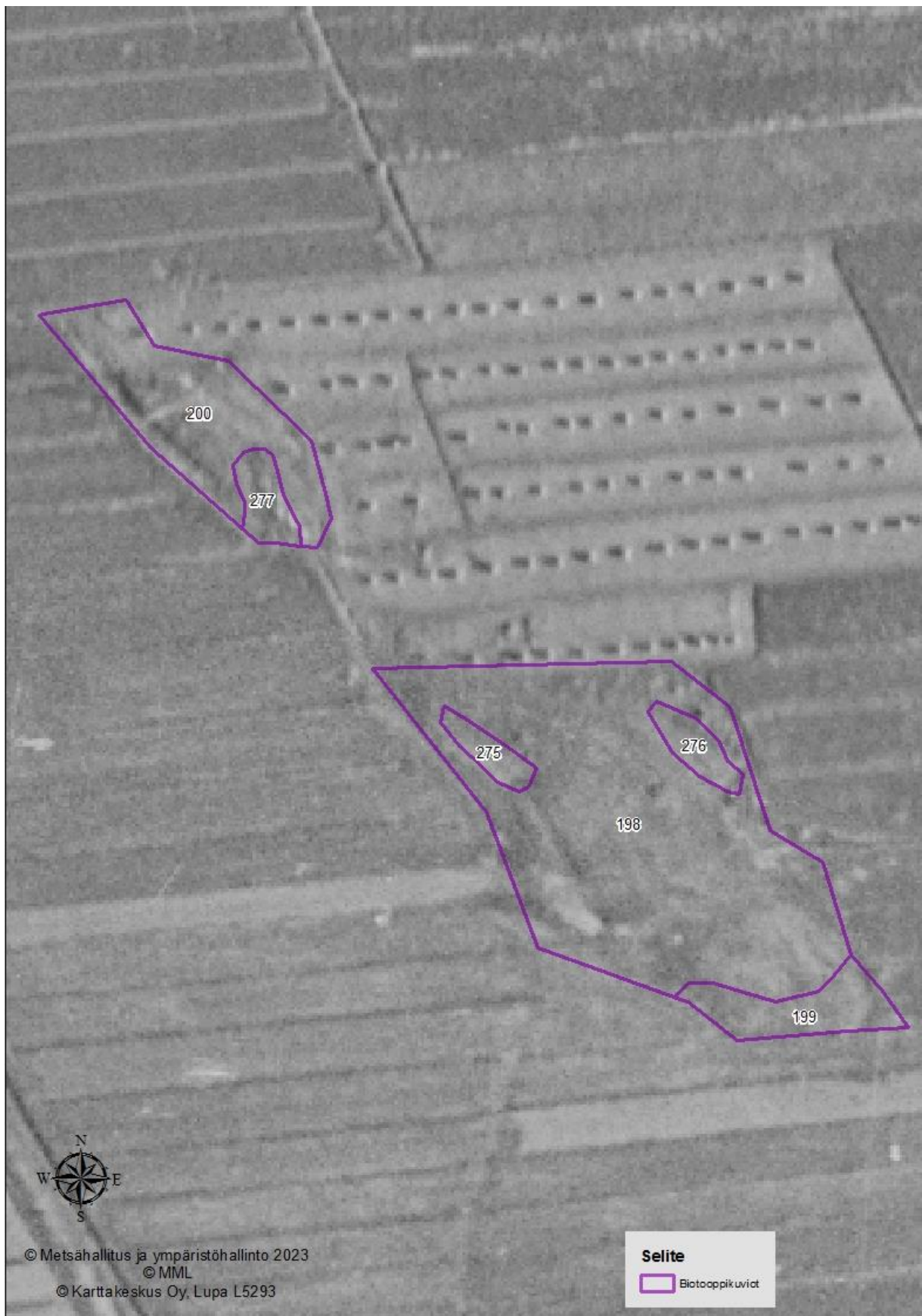
Liite 1. Kuviokartta Leikkimäki

12.2.2024

12.2.2024

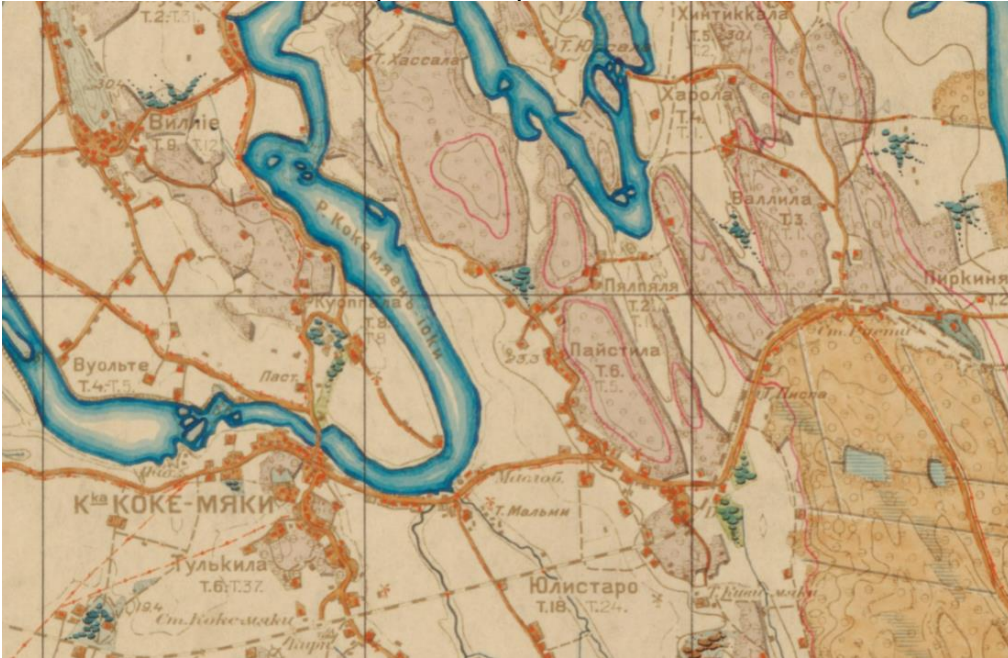
© Metsähallitus ja ympäristöhallinto 2023
© MML
© Karttokeskus Oy, Lupa L5293

Selite
Biotooppiikuvit

12.2.2024

Liite 2. Vanhat kartat

Senaatinkarttaote vuodelta 1907

Lähde: Kansallisarkisto <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi>

Maanmittauslaitoksen peruskarttaote (vuodelta 1962)

Lähde: <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi>

12.2.2024

Liite 3. Toimenpiteiden tavoitteet, Leikkimäki

